

การจัดการสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอน
ตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์*

Classroom environment management for the development
of constructivist teaching and learning

กฤติญา บุญสินชัย

Krittiya Boonsinchai

เอกราช โฆษิตพิมานเวช

Ekkarat Kositpimanwet

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornjavidyala University, Thailand

Email: krittiya2528@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีความต้องการที่จะสำรวจตรวจสอบงานศึกษาที่ผ่านมา และพยายามจะนำเสนอให้เห็นว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีได้อย่างไร เนื่องจากการมีสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ดีเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา “ไม่ควรเน้นเฉพาะเนื้อหาและผลลัพธ์การเรียนรู้เท่านั้น แต่ควรเน้นด้านกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย” การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของนักเรียนในกิจกรรมการทำงานร่วมกัน และเพิ่มขีดความสามารถ เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความคิดเห็น และความรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสร้างกฎเกณฑ์ที่ยืดหยุ่น และครูให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าประสิทธิภาพของครู บทความนี้ได้เสนอแนวทางการแบบคอนสตรัคติวิสต์ในการเสนอเป็นรูปแบบสำคัญ

คำสำคัญ: การจัดการสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน, คอนสตรัคติวิสต์

---

* Received 8 October 2022; Revised 11 October 2022; Accepted 19 October 2022

Abstract

This article is intended to examine past studies. and try to show that Classroom environment management has the potential to be used for the development of teaching and learning. How good is the performance? This is because having a good classroom environment is an important goal of educational arrangements. “It should not focus solely on content and learning outcomes. but should focus on learning activities as well.” Creating an environment that supports the active participation of students in the activities. Collaboration and empowerment, such as the exchange of ideas and opinions, and responsibility for decision-making about learning and building flexible rules. and teachers pay attention to Student learning is greater than teacher efficiency. This article proposes a kos-constructivist approach to proposing. is an important model.

Keywords: Classroom environment management for, Constructivist

บทนำ

เมื่อเราย้อนกลับไปในอดีตช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา จะพบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในช่วงทศวรรษ 1990 ได้มีความพยายามกระตุ้นงานศึกษาและงานวิชาการทั่วโลกมุ่งเน้นไปในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ห้องเรียนได้กลายเป็นจุดสนใจที่สำคัญของการวิจัยทางการศึกษาเพราะการเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่นั่น งานวิจัยล่าสุดมุ่งเน้นไปที่วิธีที่สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Cheng, 1994: 222)

ตามแบบจำลองที่ถูกรำเสนอโดย Lewinian สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนอาจมีปฏิสัมพันธ์กับลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนและส่งผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง

ผลการศึกษา ทำให้นักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานจำนวนมากได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนกับการเรียนรู้ (Lewin, 1943: 295; Fisher, 1992: 40) นักวิจัยบางคนเน้นถึงผลกระทบของสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนจริงๆ ในขณะที่นักวิจัยคนอื่นๆ ได้เน้นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมในห้องเรียนส่งผลต่อผลการศึกษานักเรียนอย่างไร ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามข้อสรุปร่วมกันของนักวิจัยที่ผ่านๆ มาก็คือ การสร้างคำอธิบายว่าสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้จริงๆ

หากกล่าวถึงสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เราอาจกล่าวได้ว่าสิ่งดังกล่าวเป็นเสมือนบริบทของการเรียนรู้ ซึ่งจะประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา โดยที่สิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนและห้องเรียน ก็เช่น สิ่งอำนวยความสะดวก พื้นที่ แสงสว่าง การระบายอากาศ โถงและเก้าอี้ และมลพิษทางอากาศ ส่งผลต่อความปลอดภัยและความสะดวกสบายของนักเรียน ดังนั้นจึงส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองด้วย ส่วนสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยาหมายถึงคุณภาพทางสังคมของโรงเรียนและห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความรู้สึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างนักเรียนและครู เพื่อนในทางจิตวิทยาในห้องเรียนบรรยากาศในห้องเรียน บรรยากาศทางสังคมในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในห้องเรียนและความสัมพันธ์ทางสังคมในห้องเรียนมักใช้สลับกันได้เมื่อนักวิชาการอธิบายถึงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในห้องเรียน (Cheng, 1994: 223)

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนี้ มิได้เกิดจากผู้บริหารโรงเรียนครูและตัวผู้เรียนเท่านั้น ยังมีบุคลากรจากชุมชนต้องเข้ามา มีบทบาท มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงก็เป็นที่ยอมรับของชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน จะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่มีผลต่อการศึกษาและสร้างความรู้สึกลงใจยอมรับอันเป็นผลให้โรงเรียนเป็นที่น่าเชื่อถือ จากการที่ประชุมผู้ปกครองและรายงานการประชุม พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและผู้ปกครอง และด้านการบริการนักเรียนที่ดี และมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และโรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองส่วนหนึ่งเข้ามาเป็นกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่เป็นการเสนอแนะ

แนวทางอันจะส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งที่แล้มาโรงเรียนแค่ส่งแบบสอบถามถึงความ ต้องการจำเป็นของผู้ปกครอง และคณะครูออกเยี่ยมบ้านผู้ปกครองบ้างเท่านั้น อาจจะได้ รายละเอียดมากนัก จึงอาจนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนได้ไม่ครบ ตามความต้องการ ของผู้ปกครอง (เอกราช โฆษิตพิมานเวช, 2562 : 3)

บทความนี้มีความต้องการที่จะสำรวจตรวจสอบงานศึกษาที่ผ่านมา และพยายามจะ นำเสนอให้เห็นว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้สำหรับการ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีได้อย่างไร เนื่องจากการมีสภาพแวดล้อมในชั้น เรียนที่ดีเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา “ไม่ควรเน้นเฉพาะ เนื้อหาและผลลัพธ์การเรียนรู้เท่านั้น แต่ควรเน้นด้านกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย” การจัดการ สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนจึงมีผลโดยตรงทางการเรียนและเจตคติ ของผู้เรียน ซึ่งบทความ นี้พยายามที่จะนำเสนอมุมมองดังกล่าวให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วยการสำรวจงานศึกษา ที่ผ่าน มา

การจัดการสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนคืออะไร

สภาพแวดล้อมการเรียนการสอนเป็นสิ่งรอบตัวของผู้เรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ มี ขอบเขตครอบคลุมตั้งแต่สภาพแวดล้อมในห้องเรียน สภาพแวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และสภาพแวดล้อมภายในชุมชน ซึ่งมีความหมายดังนี้ (ปิยะ รัตน์ คำตาต, 2559: 16)

1.1 สภาพแวดล้อมในห้องเรียน มีผลต่อการเรียนการสอนโดยตรงมากที่สุดโดยมี ครูผู้สอนเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ที่ดี เช่น ครูมีการจัดการ มีการวางแผน มีการจัดผังห้องเรียน จัดการกระดานในการสอน เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

1.2 สภาพแวดล้อมทางครอบครัว หมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของ ครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง การเห็นความสำคัญของการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน ซึ่งอาจจะมีผลต่อตัวนักเรียนในการเรียนการสอนในโรงเรียน

1.3 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียน จำนวนผู้เรียนความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และบุคลากรในโรงเรียน พฤติกรรมของผู้บริหาร ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในห้องเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.4 สภาพแวดล้อมในชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมตั้งแต่ลักษณะของชุมชนความหนาแน่นของประชากร สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน แหล่งวิทยาการทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ สภาพแวดล้อมในชุมชนจึงสำคัญมากในการจัดการเรียนการสอน әнеเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ถ้าสภาพแวดล้อมดังกล่าวไม่ดี กล่าวคือบริบทชุมชนไม่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาการพัฒนาการเรียนรู้ตามมา ได้ในที่สุด

อย่างไรก็ดี สิ่งสำคัญที่เราต้องการนำเสนอคือสภาพแวดล้อมในห้องเรียนควรจัดการอย่างไร ซึ่งการจัดการสภาพแวดล้อมชั้นเรียนมีความหมายมากกว่าแค่การรักษาการควบคุมชั้นเรียนและเนื้อหาอย่างเข้มงวดและเข้มงวดมันหมายถึงการสร้างสภาพแวดล้อมที่สะดวกสบายที่ช่วยให้ทุกคนเรียนรู้และมีส่วนร่วมได้อย่างอิสระ และการจัดการสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเป็นขั้นตอนและกิจวัตรที่ช่วยให้ครูสอนและนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย (Findley, & Varble, 2006: 2)

สภาพแวดล้อมเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบรวมเมื่อรวมกันเข้าคือสภาพแวดล้อมในห้องเรียน กล่าวคือเป็นทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่มีผลอย่างยิ่งต่อการเรียนและการสอน ทั้งนี้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน หมายถึงห้องเรียนที่มีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนมีความสุขในการสอน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้ และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ตามปกติแล้วการเรียนรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน การปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียน

อยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง (ปิยะรัตน์ คำตาต, 2559: 16)

มากไปกว่านั้นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน ทำให้มีการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ตามแบบอย่างที่ดีที่สังคมยอมรับ กล่าวคือการมีคุณธรรม และจริยธรรม มีการประพฤติ ปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหลอ หลอมพฤติกรรม หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้น จำเป็นต้องใช้เวลา และต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็น ปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตัดสินปัญหาด้วยเหตุผลต่างๆ จะค่อยๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนเอง (ปิยะ รัตน์ คำตาต, 2559: 17)

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมี ระเบียบวินัย ซึ่งเป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียน ทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจาก กิจกรรมอื่นๆ เช่น ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสม ก็จะรู้จักสำรวมอยู่ ในระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะถ้ามีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ของนักเรียนอย่างมีวัตถุประสงค์ จะ ช่วยให้การควบคุมชั้นเรียนมีระเบียบ และง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น (ปิยะรัตน์ คำตาต, 2559: 17) ดังนั้นถ้าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จะดีได้ ต้องมีการจัดการห้องเรียน เนื่องจากการจัดการ ห้องเรียนเป็นกระบวนการที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของนักเรียนในการ อภิปรายและกิจกรรมในห้องเรียน (Roelofs & Veenman, 1994: 106-107) มีงานวิจัยชี้ว่า (Erdogan, & Kurt, 2015: 12-13) สำหรับกลยุทธ์ที่สำคัญมากๆ ในการจัดการห้องเรียนและ สภาพห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้นั้น บทบาทที่โดดเด่นที่สุดของครูในห้องเรียนถูกค้นพบใน งานวิจัยว่าการเรียนรู้และประสบการณ์ก่อนหน้าของนักเรียนจะเป็นตัวตั้งต้น จากนั้นครูจึงจะ รวมเอาสิ่งเหล่านี้เข้าในการสอนเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของการสนทนาและการ แลกเปลี่ยน ตามที่ Teyfur (2011: 144) แนะนำว่าในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการคอนสตรัคติวิสต์ครู อยู่ในตำแหน่งที่จะชี้แนะและช่วยเหลือนักเรียนในกระบวนการเรียนรู้ให้ดำเนินไป บทความนี้

จะนำเสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอนและสภาพห้องเรียนตามแนวทางของคอนสตรัคติวิสต์ในลำดับต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ควรมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้น สภาพแวดล้อมในห้องเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียน และช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบ ช่วยให้ทุกคนเรียนรู้ และมีส่วนร่วมได้อย่างอิสระ การจัดการสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเป็นขั้นตอนและกิจวัตรที่ช่วยให้ครูสอน และนักเรียนได้เรียนรู้ทั้งยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย

การจัดการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์เพื่อสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ดี

แนวทางการจัดการเรียนรู้ ในทฤษฎีทางด้านการจัดการเรียนรู้นั้น มีหลากหลายแนวทางมาก อย่างไรก็ตาม บทความนี้พยายามจะผนวกเอาแนวทางแบบคอนสตรัคติวิสต์ มาเป็นแนวทางสำคัญในการอธิบายการจัดการสภาพแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้ที่ดี โดยในลำดับแรกนั้นผู้เขียนจะนำเสนอว่า การจัดการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์เป็นอย่างไร จากนั้นจึงจะนำเสนอว่าเราจะมีแนวทางในการจัดการห้องเรียนหรือจัดการสภาพแวดล้อมของห้องเรียนอย่างไรจึงจะนำไปสู่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ที่ดีได้

1. การจัดการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางแบบคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นทฤษฎีที่กล่าวว่าผู้เรียนสร้างความรู้มากกว่าเพียงแค่รับข้อมูล เมื่อผู้คนได้สัมผัสกับโลกและไตร่ตรองประสบการณ์เหล่านั้น พวกเขาสร้างการเป็นตัวแทนของตนเองและรวมข้อมูลใหม่เข้ากับความรู้ที่มีอยู่ก่อนแล้ว (schemas) โดยเฉพาะในกระบวนการเรียนรู้ ถ้าความรู้ไม่มีความสอดคล้องกับความรู้เดิมหรือความรู้ที่อยู่ของนักเรียน นักเรียนก็จะสามารถที่จะรับเอาความรู้ใหม่เข้าไปยังโครงสร้างทางปัญญาของเขาได้ (ร่มเกล้า อาจเดช, 2561: 3-4) แต่ถ้าความรู้ใหม่มีความขัดแย้งกับความรู้เดิมหรือความรู้ที่มีอยู่ของนักเรียนตัวของนักเรียนจำเป็นต้องปรับความรู้เดิมหรือความรู้ที่มีอยู่ให้เข้ากับความรู้ใหม่

ดังนั้นแนวคิดนี้จึงให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความรู้ใหม่และความรู้เดิมที่จะทำให้นักเรียนสามารถสร้างความหมายจากการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ (Taber, 2015: 425) เพื่อที่จะให้เห็นอย่างชัดเจนในการจัดการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์อาจจะพิจารณาได้ดังนี้ (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมกับแบบคอนสตรัคติวิสต์

แบบดั้งเดิม	แบบคอนสตรัคติวิสต์
การยึดมั่นอย่างเคร่งครัดและให้ความสำคัญกับคุณค่าของหลักสูตรอย่างสูงมาก	การแสวงหาคำถามและความสนใจของนักเรียนนั้นมีคุณค่ามากกว่าตัวหลักสูตรที่กำหนดเอาไว้
อุปกรณ์และวัสดุการสอนส่วนใหญ่ก็คือตำรา หนังสือ และสมุดบันทึก	มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ที่มากกว่าหนังสือ ตำรา
การเรียนรู้คือการท่องจำ การบันทึก	การเรียนรู้เป็นแบบโต้ตอบ โดยสร้างจากสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว
ครูเผยแพร่ข้อมูลให้กับนักเรียน นักเรียนเป็นผู้ได้รับความรู้จากครู	ครูมีการสนทนากับนักเรียน โดยช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้อยู่ของตนเอง
บทบาทของครูคือคำสั่ง มีรากฐานมาจากอำนาจในห้องเรียน	บทบาทของครูคือการโต้ตอบ มีรากฐานมาจากการเจรจาและความเท่าเทียมในห้องเรียน
การประเมินคือการทดสอบและความพยายามหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุด	การประเมิน คือการพิจารณาผลงานของนักเรียน การสังเกตและมุมมองของนักเรียนต่อเรื่องที่เรียน ตลอดจนการทดสอบ กระบวนการมีความสำคัญเท่ากับผลลัพธ์ที่ได้
ความรู้คือสิ่งหยุดนิ่งกับที่เท่านั้น	ความรู้ถูกมองว่าเป็นพลวัต เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามประสบการณ์ของเรา

แนวคิดหลักของคอนสตรัคติวิสต์คือการเรียนรู้ของมนุษย์ถูกสร้างขึ้น ซึ่งผู้เรียนจะสร้างความรู้ใหม่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ครั้งก่อน ความรู้เดิมนี้มีอิทธิพลต่อความรู้ใหม่หรือความรู้

ที่ปรับเปลี่ยนที่แต่ละคนจะสร้างจากประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ (Phillips, 1995) กล่าวคือ ความรู้เดิมอาจจะถูกกระตุ้นให้มีกระบวนการคิดมากขึ้นจากสิ่งที่เป็นความรู้ใหม่ นอกจากนี้ยังมีการมองว่า การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม เป็นสิ่งที่เราทำร่วมกันโดยมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แทนที่จะเป็นแนวคิดที่เป็นนามธรรม การเรียนรู้ก็คือการลงมือปฏิบัติหรือดำเนินการให้กระบวนการเกิดขึ้น (Dewey, 1938) ตัวอย่างเช่น Vygotsky (1978) เชื่อว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการ “สร้างความหมาย” สำหรับ Vygotsky สภาพแวดล้อมที่เด็กโตขึ้นจะมีอิทธิพลต่อวิถีคิดและสิ่งที่คุณเขาคิด ดังนั้น การสอนและการเรียนรู้ทั้งหมดเป็นเรื่องของการแบ่งปันและการเจรจาต่อรองความรู้ที่จัดตั้งขึ้นในสังคม

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ตั้งข้อสังเกตว่าความรู้สามารถดำรงอยู่ในจิตใจของมนุษย์เท่านั้น และไม่จำเป็นต้องตรงกับความเป็นจริงในโลกแห่งความเป็นจริง (Driscoll, 2000) ผู้เรียนจะพยายามพัฒนาแบบจำลองทางจิตของตนเองในโลกแห่งความเป็นจริงอย่างต่อเนื่องจากการรับรู้ของโลกนั้น เมื่อพวกเขาได้รับประสบการณ์ใหม่แต่ละครั้ง ผู้เรียนจะปรับปรุงแบบจำลองทางจิตของตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนข้อมูลใหม่ ดังนั้นจะสร้างการตีความความเป็นจริงของตนเอง การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม การเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเชื่อมต่อของเรากับผู้อื่น ครูของเรา ครอบครัวของเรา หรือเพื่อนร่วมงาน และผู้รู้จักของเราส่งผลต่อการเรียนรู้ของเรา นักการศึกษาที่มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าเพราะพวกเขาเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมของเพื่อนฝูงเป็นกุญแจสำคัญในการเรียนรู้ การแยกการเรียนรู้ไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดในการช่วยให้นักเรียนเรียนรู้และเติบโตไปด้วยกัน การศึกษาแบบก้าวหน้าตระหนักดีว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นกุญแจสำคัญในการเรียนรู้ และพวกเขาใช้การสนทนา การโต้ตอบ และการรวมกลุ่มเพื่อช่วยให้นักเรียนรักษาความรู้ของตน (Kurt, 2021: online)

การรู้ทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ นักการศึกษาต้องรู้วิธีนำไปใช้ในห้องเรียนด้วย เป้าหมายของพวกเขาคือการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ในทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวก พวกเขาต้องส่งเสริมการทำงานร่วมกันและปรับ

บทเรียนตามระดับความเข้าใจก่อนหน้าของชั้นเรียน เมื่อพวกเขาจะระบุความรู้ที่มีอยู่ของนักเรียนแล้ว ผู้สอนจะต้องทำงานเพื่อขยายความเข้าใจในพื้นที่เหล่านั้น

2. การจัดสภาพแวดล้อมตามแนวทางของคอนสตรัคติวิสต์

งานวิจัยหลายชิ้นที่ผ่านมาพยายามชี้ให้เห็นถึงการจัดสภาพแวดล้อมตามแนวทางของคอนสตรัคติวิสต์ จากการสำรวจงานวิจัยที่ผ่านมาอาจจะสรุปได้เป็นแนวทางสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมตามแนวทางของคอนสตรัคติวิสต์ดังนี้

2.1 ครูต้องเปิดพื้นที่ให้นักเรียนแสดงความเห็นอย่างเสรี

เนื่องจากแนวคิดแบบคอนสตรัคติวิสต์วางอยู่บนพื้นฐานความคิดประการสำคัญอย่างหนึ่งที่ว่า ในห้องเรียนนั้น ครูมีหน้าที่อยู่ที่การสนทนากับนักเรียน โดยช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ของตนเอง ดังนั้นครูจะต้องเปิดพื้นที่ให้มีการถกเถียงกันอย่างเสรีและอย่างเต็มที่ การเปิดพื้นที่เช่นนี้จะช่วยให้เห็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับหลักการสำคัญของคอนสตรัคติวิสต์ที่ว่า การเรียนรู้เป็นแบบโต้ตอบ โดยสร้างจากสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่แล้วครูมีการสนทนากับนักเรียน โดยช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ของตนเอง และบทบาทของครูคือการโต้ตอบ มีรากฐานมาจากการเจรจาและความเท่าเทียมในห้องเรียน ดังนั้น การเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือ (Collaborative learning) ความหมายในการเรียนรู้ เป็นการต่อรองจากแนวคิดที่หลากหลาย การพัฒนาความคิดรวบยอดของตนเองได้มาจากการร่วมแบ่งปันแนวคิดที่หลากหลายในกลุ่มและในขณะเดียวกันก็ปรับเปลี่ยนการสร้างสิ่งที่แทนความรู้ในสมอง (Knowledge representation) ที่สนองตอบต่อแนวคิดที่หลากหลายนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า ในขณะที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการอภิปราย เสนอความคิดเห็นที่หลากหลายของแต่ละคน ผู้เรียนจะมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างความรู้ของตนด้วย และสร้างความหมายของตนเองขึ้นมาใหม่ (อนุชา โสมาบุตร, 2018: online)

2.2 สื่อการสอนต้องทันสมัยและสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน มักจะใช้สื่อดิจิทัลมาใช้ โดยเฉพาะการสอนผ่านสื่อออนไลน์ หากพิจารณาภายใต้กรอบวิธีการของการจัดการเรียนการสอนตาม “แนว

ทางการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์” ได้มุ่งเน้นให้เห็นถึงการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในกิจกรรมในชั้นเรียนบ่อยขึ้น ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่องมากขึ้น สำหรับนักเรียนใช้ความรู้สึกมากขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ ความแปลกใหม่เหล่านี้มีส่วนช่วยให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ในขณะเดียวกัน สำหรับแนวทางนี้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้นอกโรงเรียนจะถูกมองว่าเป็นตัวแทนเสริมและเสริมแรงสำหรับการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งขยายสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้กว้างขึ้น ดังที่ Vural (2004) เสนอว่าเทคโนโลยีใหม่ในการศึกษาช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจงสำหรับผู้เรียนแต่ละคนให้ความสำคัญกับส่วนย่อยของผู้เรียน

คอนสตรัคติวิสต์ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ส่วนบุคคลและทางสังคมนั้นเกิดขึ้นเฉพาะสถานที่ คาดเดาไม่ได้ และเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความคิดและการกระทำที่แตกต่าง คอนสตรัคติวิสต์ขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์ของเด็กและความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นซึ่งเป็นของเหลวภายในและซึ่งกันและกัน ในท้ายที่สุด ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ต้องการความเชื่อในความสามารถของเด็กในการสร้างความหมาย เข้าใจโดยไม่ต้องบอกใคร ควบคุมเนื้อหาให้เชี่ยวชาญ และรับรู้การเชื่อมต่อโดยไม่ได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่และครูอย่างเปิดเผย สิ่งนี้ต้องใช้วิธีคิดเกี่ยวกับเด็กที่ต่างไปจากปกติมาก กว่าที่สะท้อนโดยทั่วไปในนโยบายหลักสูตร (Thompson, 2015: 124) เนื่องจากห้องเรียนตามแนวทางของคอนสตรัคติวิสต์มีโครงสร้างเพื่อให้ผู้เรียนได้ดำรงสู่ประสบการณ์ซึ่งพวกเขาอาจมีส่วนร่วมในการสืบค้นความหมาย การกระทำ จินตนาการ การประดิษฐ์ ปฏิสัมพันธ์ การตั้งสมมติฐาน และการไตร่ตรองส่วนตัว ครูต้องตระหนักว่าผู้คนที่ใช้ประสบการณ์ของตนเอง ความรู้เดิมและการรับรู้อย่างไร ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางกายภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อสร้างความรู้และความหมาย เป้าหมายคือการสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เป็นประชาธิปไตยซึ่งมอบประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนที่เป็นอิสระ ดังนั้นแนวทางคอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการสอนของครู

คุณค่าของการจัดการเรียนการสอนภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์

การจัดการชั้นเรียนมีส่วนอย่างมากในการสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยเฉพาะแนวทางแบบคอนสตรัคติวิสต์ มุ่งเน้นให้เกิดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เป็นประชาธิปไตยเน้นย้ำความรับผิดชอบและการตัดสินใจร่วมกัน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างของห้องเรียนประชาธิปไตยนั้นรวมถึงการรับรู้ถึงความสำคัญประสบการณ์ของมนุษย์ในการเรียนรู้

การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของนักเรียนในกิจกรรมการทำงานร่วมกันและเพิ่มขีดความสามารถ เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความคิดเห็นและความรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสร้างกฎเกณฑ์ที่ยืดหยุ่น และครูให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าประสิทธิภาพของครู Lester and Onore (1990: 56) เสนอว่าเจตคติ ค่านิยม และความเชื่อของครู โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของนักเรียนในฐานะผู้สร้างความรู้ ทำให้สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยในห้องเรียนประชาธิปไตยคือการควบคุมตนเอง แทนที่จะควบคุม การจัดโครงสร้างห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนและครูสามารถมีส่วนร่วมในการควบคุมสภาพแวดล้อมของพวกเขา นักเรียนมีส่วนร่วมโดยตรงในทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในห้องเรียนซึ่งส่งผลต่อการอยู่ทีนั้นในฐานะผู้เรียนและในฐานะปัจเจกบุคคลที่สำคัญเท่าเทียมกัน การเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจในห้องเรียนจึงเป็นแนวทางปฏิบัติที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ ตามแนวทางสตรัคติวิสต์ครูไม่ได้ใช้อำนาจ และไม่มี การควบคุมนักเรียน แต่ครูที่สอนตามแนวทางของคอนสตรัคติวิสต์ใช้รูปแบบการควบคุมทางอ้อมและให้อำนาจนักเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญ รับผิดชอบ และส่งเสริมให้พวกเขาควบคุมตนเองและเป็นอิสระ ในขณะที่ครูสละอำนาจและการควบคุมเพื่อให้อำนาจแก่นักเรียน ทั้งครูและห้องเรียนก็ไม่สามารถควบคุมได้ อันที่จริงห้องเรียนคอนสตรัคติวิสต์มีการจัดอย่างสูง นักเรียนมีตัวเลือกมากมายในห้องเรียน นักเรียน

สามารถเจรจาเรื่องต่างๆ ได้ แต่ต้องปฏิบัติตามขอบเขตที่หลักสูตรกำหนด นักเรียนสามารถออกแบบงานของตนเองได้ แต่งานต้องรองรับตัวแปรปัจจัยสำคัญของหลักสูตร

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้แบบคอนสตรัคติวิสต์มุ่งเน้นให้เกิดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เป็นประชาธิปไตยเน้นย้ำความรับผิดชอบและการตัดสินใจร่วมกัน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนการสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเติมจากความรู้ซึ่งแตกต่างกัน ครูไม่ได้ใช้อำนาจ และไม่มีการควบคุมนักเรียน แต่ครูที่สอนตามแนวทางของคอนสตรัคติวิสต์ใช้รูปแบบการควบคุมทางอ้อมและให้อำนาจนักเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้ความรับผิดชอบ และส่งเสริมให้พวกเขาควบคุมตนเองและเป็นอิสระ

บทสรุป

การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และห้องเรียนตามแนวทางคอนสตรัคติวิสต์ต้องการให้ผู้เรียนกระตือรือร้นและมั่นใจในตนเองและความสามารถ ผู้เรียนต้องใช้ความมั่นใจในการยอมรับว่ามีช่องว่างในความรู้หรือความเข้าใจ และเสี่ยงต่อการเรียนรู้วิธีคิดใหม่ๆ ผู้เรียนอาจรู้สึกอ่อนแอเกี่ยวกับการยอมรับความไม่รู้ของตนต่อผู้อื่น สิ่งนี้มีความหมายที่ชัดเจนสำหรับวิธีการจัดระเบียบห้องเรียนและคุณภาพของความสัมพันธ์ในการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องมีหากการเรียนรู้เกิดขึ้น การวิจัยชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนมากขึ้นเมื่อพวกเขารู้สึกมั่นใจในความสามารถและการสนับสนุนจากเพื่อนฝูง

เอกสารอ้างอิง

ปิยะรัตน์ ตำดาด. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ตอบสนองต่อผู้เรียนรายบุคคลกับเจตคติต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ร่มเกล้า อาจเดช. (2561). แนวทางการจัดการเรียนรู้โมดิตทางเคมี. ขอนแก่น: คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุชา โสมาบุตร. (2018). ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2565 จาก
<http://www.finding.co.th/it-solutions/human-resources-hr/14-it-solutions/human-resources-hr/85-constructivist-theory.html>.
- เอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2562). ความต้องการจำเป็นของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาขั้น
พื้นฐานโรงเรียนเอกศึกษาขอนแก่น สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น.
รายงานการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากโรงเรียนเอกศึกษาขอนแก่น ประจำปี
งบประมาณ 2562.
- Cheng, Y. C. (1994). Classroom environment and student affective performance:
An effective profile. *The Journal of experimental education*, 62(3), 221-
239.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Collier Books.
- Driscoll, M. (2000). *Psychology of Learning for Instruction*. Boston: Allyn & Bacon.
- Erdogan, M., & Kurt, A. (2015). A review of research on classroom management
in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 186, 9-14.
- Phillips, D. C. (1995). The good, the bad, and the ugly: The many faces of
constructivism. *Educational researcher*, 24(7), 5-12.
- Findley, B., & Varble, D. (2006). Creating a conducive classroom environment:
Classroom management is the key. *College Teaching Methods & Styles
Journal (CTMS)*, 2(3), 1-6.
- Fisher, D. L. (Ed.). (1992). *The study of learning environment (Vol. 6)*.
Launceston, Tasmania: Department of Education. University of
Tasmania at Launceston.

- Kurt, S. (2021). Constructivist Learning Theory. สืบค้นเมื่อ 8 August 2022 from: <https://educationaltechnology.net/constructivist-learning-theory/>.
- Lester, N.B. & Onore, C.S. (1990). Learning Change: One school district meets language across the curriculum. Portsmouth, NH: Boynton/Cook Publishers.
- Lewin, K. (1943). Defining the 'field at a given time.'. Psychological review, 50(3), 292-310.
- Roelofs, E., and Veenman, S. & Others. (1994). Improving instruction and classroom management behavior in mixed-age classrooms: Results of two improvement studies. Educational Studies, 20(1), 105-127.
- Taber, K. S. (2015). The role of interpretation in inferring student knowledge and understanding from research data. Chemistry Education Research and Practice, 16(3), 423-428.
- Thompson, C. M. (2015). Constructivism in the art classroom: Praxis and policy. Arts Education Policy Review, 116(3), 118-127.
- Teyfur, M. (2011). The evaluation of the effect of classroom management implementation in constructive learning approach applied by the form tutors. Inonu University Journal of the Faculty of Education, 12, 2, 139-164.
- Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Vural, B (2004). Nitelikli sınıf ve stressiz eğitim ortamı. İstanbul: Hayat Yayıncılık.